
PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Rapport opgemaakt door : Jan Coenaerts

Derbystraat 55

B-9051 Gent

februari 2017

Dossiernr. 20733

Projectcode: 2017B195

Gent

1 GEMOTIVEERD ADVIES

1.1 INTERPRETATIE EN DATERING

Op basis van landschappelijke, archeologische en historische gegevens kan een inschatting gemaakt worden van de potentiële archeologische vindplaatsen ter hoogte van het plangebied. Archeologische vondsten uit Sint-Niklaas (Agentschap Onroerend Erfgoed 2016) wijzen op bewoning sinds prehistorische tijden, evenwel ten zuiden van het huidige stadscentrum (onder meer Heimolen en in de Smisstraat). Hierbij moeten we in eerste instantie niet denken aan bewoning uit het Pleistoceen, maar eerder aan Holocene bewoning vanaf *circa* 12.000 jaar geleden. *Circa* 6.000 jaar geleden doen de eerste landbouwers hun intrede in het Waasland. Meer dan 2.000 jaar later markeren grafheuvels en urnenvelden hun begraafplaatsen (Agentschap Onroerend Erfgoed 2016). Vanaf de 1ste eeuw na Chr. zien we een opbloei in de Gallo-Romeinse bewoning. Talrijke archeologische vondsten uit Sint-Niklaas duiden immers op een intensieve bewoning in de Gallo-Romeinse periode. De post-Romeinse leegte in de Vroege Middeleeuwen verandert het landschap grondig. Rond het jaar 1.000 kunnen we weer vaststellen, dat er nieuwe nederzettingen ontstaan. Pas in de 12de eeuw (Agentschap Onroerend Erfgoed 2016) ontstaat er een nieuwe bewoningskern rond de huidige Grote Markt van Sint-Niklaas.

In de 15de en 16de eeuw kunnen we vaststellen, dat het weinig productieve landschap radicaal wordt omgevormd tot vruchtbare bolle akkers om zo in de voedselbevoorrading van het nabije Antwerpen te voorzien. Door de nieuwe welvaart in de 18de en 19de eeuw, en dankzij de baksteennijverheid, ‘versteent’ het landschap langzaamaan. Door de opkomst van de industrie en de aanleg van diverse spoorwegverbindingen wordt het landelijke uitzicht grondig veranderd.

1.2 INSCHATTING POTENTIEEL TOT KENNISVERMEERDERING

1.2.1 ARCHEOLOGISCHE VERWACHTING VOOR HET PLANGEBIED

Op basis van het bureauonderzoek kan gesteld worden, dat het plangebied tijdens de Prehistorie gelegen was in een relatief onvruchtbaar gebied. Toch blijkt de menselijke aanwezigheid in de Steentijd, in de Metaaltijden en in de Romeinse Tijd relatief dicht te zijn geweest.

- Wat het Paleolithicum, Mesolithicum en het Neolithicum betreft, kan niet uitgesloten worden, dat er resten en sporen aangetroffen kunnen worden. Alleen is de verwachting zeer laag aangezien er tot op heden in de omgeving van het plangebied nog geen aanwijzingen zijn geregistreerd voor activiteiten in die perioden. Puur op basis van de geologische waarnemingen kan echter de aanwezigheid van dergelijke resten in elk geval zeker niet worden uitgesloten.
- Voor wat de Metaaltijden betreft, is de situatie echter beduidend anders en geldt er een hoge verwachting. In de omgeving van het plangebied blijken verschillende sporen uit de Vroege IJzertijd (Urnenvelden) te zijn aangetroffen. De nederzettingen werden kleiner, en de begravingen waren niet langer monumentale grafheuvels, maar eerder uitgestrekte grafvelden van kleine begravingen. De mensen lieten zich begraven in uitgestrekte urnenvelden. De doden werden gecremeerd en de asresten werden (al dan niet voorzien van een urn) in een kuil in de grond bijgezet. Naast het verder gebruiken van enkele urnengrafvelden uit de Late Bronstijd (Sint-Niklaas), kennen we in het

Waasland belangrijke nederzettingssporen uit de Vroege IJzertijd (ca. 800-500 v.Chr.) te Sint-Gillis-Waas en te Kruibeke.

- Tijdens de Romeinse periode was het grondgebied van Sint-Niklaas vooral tijdens de Midden Romeinse Tijd relatief dicht bewoond. Zo werden er plattegronden van gebouwen en greppelsystemen aangetroffen die vermoedelijk deel uit maakten van een kleine agrarische nederzetting. Ook zijn er een aantal brandrestengraven ontdekt. Het archeologisch onderzoek op de Oost-Vlaamse zandgronden toont aan, dat er vele boerderijen in inheemse traditie in het gebied aanwezig moeten geweest zijn. Voor Midden Romeinse bewoning geldt er in het plangebied dus een hoge verwachting. Helaas staat het onderzoek naar de landelijke 'inheems-Romeinse' bewoning in Vlaanderen nog in de kinderschoenen.
- Na het verdwijnen van de Romeinse bewoning in het midden van de vierde eeuw werd de ruime omgeving rondom het plangebied gedurende de Middeleeuwen verlaten en was er vermoedelijk geen bewoning aanwezig.
- Het plangebied werd waarschijnlijk al sinds de 12-13de eeuw ingeschakeld in de landbouwactiviteiten rondom Sint-Niklaas. Toch moeten we tot de 16de en 17de eeuw wachten voordat de intensieve landbouw met haar voor de streek typische bolle akkers op gang kwam. De bewoning situeerde zich vooral langsheen de uitvalwegen van Sint-Niklaas. Ondanks deze opname in bewoningsgebied werd het plangebied, echter voor zover kan worden achterhaald uit de cartografische bronnen, nooit bebouwd tot in de jaren '70 van de vorige eeuw. Voor wat betreft Middeleeuwse en post-Middeleeuwse sporen en vondsten is de archeologische verwachting dan ook vrij laag.

1.2.2 ANTWOORDEN OP DE ONDERZOEKSVRAGEN

Het bureauonderzoek biedt volgende antwoorden op de onderzoeksvragen:

- Wat is de landschapshistoriek van het terrein?

Het plangebied maakte tijdens de Prehistorie deel uit van het natuurlijke landschap. Vanaf de Vroege IJzertijd zijn er aanwijzingen, dat de omgeving van het plangebied wordt ontgonnen en aangepast door de mens. Deze tendens werd verder gezet tijdens de Romeinse periode. Na een dip in de Vroege Middeleeuwen en een opleving tijdens de Late Middeleeuwen werd het plangebied sinds de Nieuwe Tijd definitief omgezet in een antropogeen cultuurlandschap.

- Hoe verhouden de gekende archeologische sites in de buurt zich tot het landschap?

We hebben in en rondom het plangebied te maken met een typisch 'hoevenlandschap'. Dit betekent een relatief open landschap met akkers en weiland en her en der verstrooid een reeks grotere en kleinere hoeves. Deze hoeves stonden in functie van de bevoorrading van de omliggende steden. Ook kunnen er in een dergelijk 'hoevenlandschap' kapelletjes en sporadisch een kasteel worden aangetroffen. Duidelijke woonkernen zoals gehuchten en dorpjes zijn eerder afwezig. In de omgeving van het plangebied hebben we eerder met typische lintbewoning te maken. Sinds de jaren '70 van de vorige eeuw maakt het plangebied deel uit van een industrieterrein.

- Is de bodemopbouw in het plangebied intact, gedeeltelijk of volledig verstoord?

Er kan verwacht worden, dat het plangebied sporadisch in gebruik was als landbouw- en weidegrond sinds de Vroege IJzertijd. Over ander gebruik is geen informatie voorhanden. Vanaf de Nieuwe Tijd is er zeker een continu gebruik als landbouwgebied geattesteerd. We hebben kunnen aantonen, dat tenminste delen van het plangebied in het recente verleden ernstig zijn verstoord. Deze bodemverstoringen staan in functie van het bestaande parkeerterrein, het voormalige kantoorgebouw, de grondstockage, de Barbierbeek en de bestaande wegen.

- Wat is de bewaringstoestand van deze sites?

Het bureauonderzoek kon geen uitsluitsel geven aangaande de bewaringstoestand van de potentiële archeologische sporen en vondsten in het plangebied.

- Wat zijn de karakteristieken van deze sites?

Het bureauonderzoek kon geen uitsluitsel geven aangaande de karakteristieken van de potentiële archeologische sporen en vondsten in het plangebied.

- Wat betekent dit voor het archeologisch potentieel van het plangebied?

De gekende bronnen wijzen uit, dat de archeologische resten en sporen uit de Prehistorie, de IJzertijd en de Romeinse Tijd, die zich mogelijkwijze in het plangebied zouden kunnen bevinden, ernstig verstoord zijn, door de recente bodemverstoringen.

- Welke impact hebben de voorziene werken op de bodem?

De reeds aanwezige bouwwerken in het plangebied (vb. parkeerterrein) hebben waarschijnlijk een grote impact gehad op het potentiële archeologische archief. Echter, de geplande werken waarvoor nu een stedenbouwkundige vergunningsaanvraag zal worden ingediend, zullen een kleine impact hebben op de potentiële archeologische sporen die in het plangebied aanwezig zijn.

- Is verder archeologisch vooronderzoek noodzakelijk en welke vorm dient dit aan te nemen?

De landschappelijke, archeologische en historische gegevens die verzameld zijn in deze bureaustudie tonen aan, dat er in de niet verstoorde zones van het plangebied nog het potentieel tot kennisvermeerdering bestaat. Een kosten-baten afweging pleit er dan ook voor om enkel in deze vijf zones verder archeologisch vooronderzoek te voorzien. Er bestaat daar namelijk een kennislacune aangaande de intactheid van de bodem. Verder vooronderzoek moet in eerste instantie dan ook focussen op het inzichtelijke maken van toestand van de bodems. In tweede instantie kan het nodig zijn om na te gaan of de verwachte archeologische resten en sporen daadwerkelijk aanwezig zijn in het plangebied, wat hun aard en hun bewaringstoestand is, en wat het kennispotentieel is.

2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN VOOR VERDER ARCHEOLOGISCH VOORONDERZOEK

2.1 GEMOTIVEERD ADVIES

Het gemotiveerd advies is gebaseerd op het verslag van resultaten van het archeologisch vooronderzoek. De vaststellingen over de aan- of afwezigheid van archeologische waarden en hun aard worden geconfronteerd met de door de initiatiefnemer voorgenomen bodemingrepen. Op basis van deze confrontatie motiveert het advies of er maatregelen nodig zijn, welke deze zijn, en wat hun uitvoeringswijze is. Op basis van dit bureauonderzoek blijkt, dat niet alle vooropgestelde onderzoeksvragen die bij archeologisch vooronderzoek relevant zijn, konden worden beantwoord. Het advies is dan ook, dat verder vooronderzoek moet uitgevoerd worden. Het desbetreffende programma van maatregelen wordt hier verder opgemaakt.

2.2 WAARDERING ARCHEOLOGISCHE SITES

Het bureauonderzoek heeft aangetoond, dat er in de nabijheid van het plangebied archeologische resten en sporen uit de Prehistorie, de IJzertijd en de Romeinse Tijd aanwezig zijn en dat voor het plangebied zelf maatregelen aangewezen zijn, gelet op de impact van de geplande werken. Het bureauonderzoek toonde wel aan, dat verstoringen en vergravingen op het plangebied aanwezig zijn, zoals bijvoorbeeld het parkeerterrein, het gesloopte kantoorgebouw en de egaliseringswerken die ter hoogte van de “grondstockage” werden uitgevoerd.

2.3 MOTIVERING VAN DE ONDERZOEKSMETHODEN EN -TECHNIEKEN

Vooraleer de opportuniteit van vooronderzoek met ingreep in de bodem af te wegen, werd eerst de opportuniteit van de diverse methoden voor vooronderzoek zonder ingreep in de bodem afgewogen:

- Een veldkartering kan enkel een indicatie aangeven uit welke perioden vondsten in de bouwvoor aanwezig zijn. De kans is aanwezig, dat deze grond (deels) is aangevoerd met de plaggenbemesting van het terrein. Anderzijds kan het ontbreken van vondsten niet direct worden geïnterpreteerd als het afwezig zijn van archeologische waarden: indien de bodem onder de plaggen juist intact is, zijn aan het oppervlak geen materialen te vinden.
- Geofysisch onderzoek kent op zijn beurt weinig slaagkansen omdat het geen uitspraken kan doen over de bewaringstoestand van archeologische sporen en vondsten. Geofysisch onderzoek zou in deze context enkel gericht kunnen zijn op indicaties voor de aanwezigheid van archeologisch resten. De archeologische verwachting met betrekking tot het terrein is op basis van het bureauonderzoek echter al voldoende concreet waardoor geofysisch onderzoek geen meerwaarde biedt (kosten-baten).

- Met name gezien de nabijheid van water is een landschappelijk bodemonderzoek in de vorm van boringen om de gaafheid van het bodemprofiel te bepalen, voorafgaand aan een eventueel proefsleuvenonderzoek, nodig, kan niet met zekerheid gezegd worden of de bodem binnen het plangebied intact is. Hierbij moet dan ook de gaafheid van de bodem binnen het plangebied worden vastgesteld.
- Wanneer op basis van de landschappelijke boringen de bodem binnen het plangebied intact blijkt te zijn, wordt een vooronderzoek met ingreep in de bodem door middel van proefsleuven geadviseerd. De mogelijke te volgen trajecten, gebaseerd op de resultaten van het landschappelijk bodemonderzoek, worden hieronder verder beschreven.

2.4 MOGELIJKE OPTIES VOOR VERVOLGONDERZOEK

2.4.1 SCHEMA

Landschappelijk bodemonderzoek in de vorm van boringen met de volgende mogelijke vervolgstappen:

a. Indien verstoring van de bodem wordt vastgesteld:

- Geen verder onderzoek

b. Indien de bodem binnen het plangebied intact blijkt te zijn:

- Proefsleuvenonderzoek

In toepassing van de criteria uit hoofdstuk 5.3 van de Code van Goede Praktijk wordt daarom geadviseerd om in deze fase over te gaan tot een landschappelijk bodemonderzoek en in een eventuele tweede fase, na daadwerkelijke vaststelling van een intacte bodem, over te gaan tot een onderzoek door middel van proefsleuven.

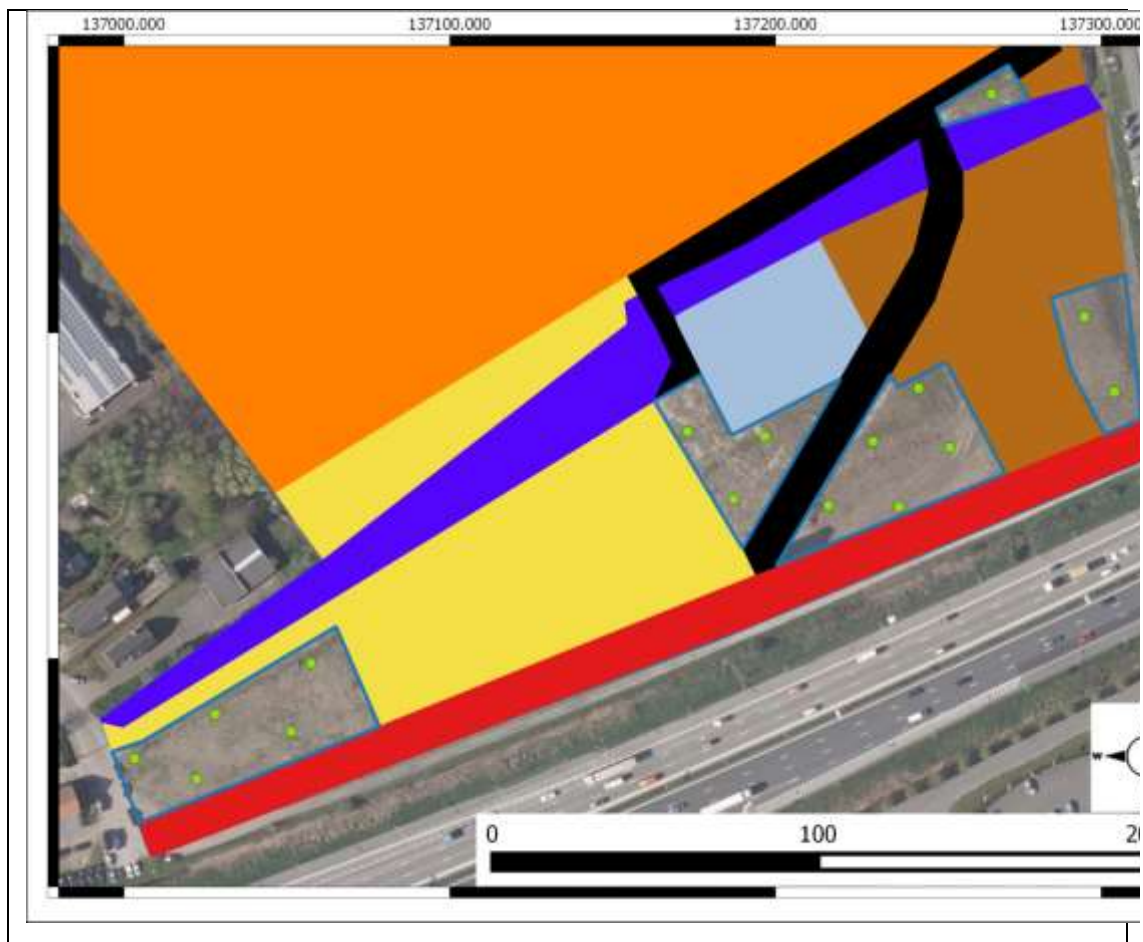
2.4.2 ONDERZOEKSVRAGEN VOOR HET LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK

Het landschappelijk booronderzoek heeft primair als doel het vaststellen van de aan- of afwezigheid en de gaafheid van de bodem en de bodemopbouw, daarnaast gelden de volgende concrete onderzoeksvragen:

- Welke zijn de waargenomen horizonten (beschrijving en interpretatie)?
- In hoeverre is de bodemopbouw intact?
- Zijn er tekenen van erosie?
- Wat is de ruimtelijke variatie in lithostratigrafische opbouw binnen het plangebied?
- Wat zijn de bodemkundige kenmerken van het plangebied?
- Welke antropogene processen hebben op het terrein ingewerkt (vergraving,...)?
- Kunnen deze als verklaring dienen voor de afwezigheid van archeologische resten?

Het onderzoeksdoel van de landschappelijke boringen is bereikt wanneer bovenstaande vragen zijn beantwoord en uitsluitsel kan worden gegeven over te volgen stappen in verder vooronderzoek.

2.4.3 ONDERZOEKSSTRATEGIE VOOR HET LANDSCHAPPELIJK BODEMONDERZOEK

Figuur 1: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) met aanduiding van de bijzondere en verstoorde zones binnen het plangebied (Geopunt 2017): (1) Zone Rood = 10,00 m bouwvrije zone; (2) Zone Oranje: bestaande bebouwing op het Eigenlopark; (3) Zone Geel: bestaande parking; (4) Zone Blauw: voormalige kantoorgebouw; (5) Zone Bruin: zone grondstockage; (6) Zone Paars: Barbierbeek; (7) Zone Zwart: Bestaande wegen. De transparante gebieden binnen de blauwe polygonen bevatten de boorpunten (groen) van de voorziene landschappelijke boringen binnen een verspringend driehoeksgrid van 20 m bij 24 m.

Het booronderzoek wordt uitgevoerd met een edelmanboor met een diameter van 7 cm. De boringen worden geplaatst in een verspringend driehoeksgrid van 20 m bij 24 m, waarbij de bodemopbouw conform het *FAO Unesco systeem* wordt gedocumenteerd. De boringen dienen tot 1 m onder de bovengrens van de C-horizont wordt doorgezet. Er wordt gekozen voor een grid van 20 m bij 24 m omdat bij eventueel aantreffen van intacte bodems en de noodzaak voor archeologische boringen het grid van die onderzoeksmethode makkelijk aan te sluiten is op dit voorgestelde grid (namelijk 10 m x 12 m bij verkennende en 5 m x 6 m bij waarderende archeologische boringen).

2.4.4 ONDERZOEKSVRAGEN VOOR HET PROEFSLEUVENONDERZOEK

Primair heeft een onderzoek door middel van proefsleuven tot doel om het nodige inzicht te bieden in de aard, omvang, bewaringstoestand en het potentieel van het aanwezige

bodemarchief. Met een proefsleuvenonderzoek wordt immers een beperkt – maar statistisch representatief – deel van het plangebied onderzocht. Op basis hiervan moet het mogelijk zijn uitspraken te doen over het archeologisch potentieel van het totale terrein, daarnaast gelden de volgende concrete onderzoeksvragen

- Wat is de bodemopbouw en wat zijn eventuele bodemvormende factoren?
- Wat zijn de lokale variaties binnen de bodemgenese?
- Wat is de impact van bodemvormende factoren of processen op het bewaringspotentieel en de bewaringstoestand van het archeologisch erfgoed?
- Zijn er in de proefsleuven relevante archeologische sporen of (steentijd)artefacten aanwezig? Indien er relevante archeologische relictten aanwezig zijn:
- Wat is de aard van de grondsporen (natuurlijke en/of antropogeen)?
- Wat is de bewaringstoestand van deze sporen?
- Welke relevante archeologische structuren of vondstconcentraties zijn aanwezig?
- Wat is hun verspreiding?
- Wat is de densiteit?
- Wat is de datering van de sporen op basis van het vondstmateriaal, de oversnijdingen en/of opvulling van de sporen en de daarmee gepaarde fasering?
- In welke sporen of bodemhorizonten zijn er steentijdartefacten aanwezig (*in situ* of secundair materiaal)?
- Kan er een ruimtelijke afbakening (in drie dimensies) gemaakt worden van de zones met archeologische sporen of steentijdartefacten?
- Wat is het type vindplaats (bewoning, artisanaal, funerair, religieus, ...) op basis van de aard van de contexten en/of het vondstmateriaal?
- Wat is de impact van de geplande werken op het archeologisch bodemarchief?
- Is er mogelijkheid tot behoud *in situ* en zijn er eventuele maatregelen nodig om aan het behoudsprincipe te voldoen?
- Indien behoud *in situ* van het archeologisch erfgoed onmogelijk of onwenselijk is in het kader van de geplande bodemingrepen: kan een afbakening gemaakt worden van bepaalde delen van het terrein die voorafgaand aan de werkzaamheden moeten onderzocht worden?
- Welke site-specifieke vragen moeten bij een eventueel vervolgonderzoek door middel van een opgraving, beantwoord worden?
- Zijn er structuren/sporen met bijzondere aandacht verdienen bij eventueel vervolgonderzoek?
- Welk kennispotentieel heeft de archeologische site op regionaal niveau en in breder perspectief?
- Kan er een inschatting gemaakt worden van de noodzaak en vermoedelijke hoeveelheden van natuurwetenschappelijk onderzoek bij verder vervolgonderzoek?
- Kan er een inschatting gemaakt worden over budget, tijdsduur, personeelsbezetting, personeelskwalificaties en gespecialiseerde begeleiding bij een vervolgonderzoek?

Het onderzoeksdoel is bereikt wanneer op basis van het vooronderzoek met ingreep in de bodem een voldoende gefundeerde uitspraak kan worden gedaan over de aard, de omvang en de behoudenswaardigheid van de archeologische waarden die zich in het plangebied bevinden

en wanneer een eenduidig advies kan worden gegeven voor vrijgave van het terrein, een opgraving of een behoud *in situ*. Om te bepalen of het onderzoeksdoel is bereikt, gebruikt de erkend archeoloog de volgende criteria:

1. Oppervlaktecriterium

Aangezien het principe van het voorgestelde proefsleuvenonderzoek gebaseerd is op een statistische manier van werken is het van belang dat een voldoende ruime dekking wordt verkregen. Bovendien is het van belang dat de spreiding van sleuven over het hele terrein gewaarborgd wordt zodat uitspraken kunnen worden gedaan over het hele terrein.

2. Inhoudelijke evaluatie

De erkende archeoloog moet eventueel aanwezige archeologische waarden voldoende onderzoeken zodat uitspraken kunnen worden gedaan over onder meer datering, interpretatie en onderlinge samenhang van sporen.

3. Ruimtelijke evaluatie

De erkende archeoloog moet eventueel aanwezige archeologische waarden zodanig onderzoeken dat hij een uitspraak kan doen over de ruimtelijke spreiding van één of meerdere archeologische vindplaatsen in het plangebied.

2.4.5 ONDERZOEKSSTRATEGIE VOOR HET PROEFSLEUVENONDERZOEK

Wanneer alle noodzakelijke andere vooronderzoeksmethoden uitgevoerd werden en indien op basis van voorgestelde criteria dit onderdeel noodzakelijk is, worden er voorgesteld om in de intacte zones binnen het plangebied continue parallelle proefsleuven aan te leggen. Het proefsleuvenonderzoek komt na het uitvoeren van het landschappelijk bodemonderzoek door middel van boringen. Indien de bodem zware verstoringen kent, dan wordt een proefsleuvenonderzoek enkel uitgevoerd ter hoogte van niet zwaar verstoorde delen.

Aangezien er geen complexe opeenvolging van bewoningslagen wordt verwacht, kan het volstaan om slechts één archeologisch vlak aan te leggen. Het is aan de hand van proefsleuven mogelijk om de opbouw van de sites te kennen, de bewaringstoestand, een representatieve hoeveelheid vondsten in te zamelen, en stalen te nemen voor *assessment*. Deze stap is nodig om enerzijds te bepalen of een archeologische opgraving van (een deel van) het plangebied noodzakelijk is en om een gepast programma van maatregelen op te stellen voor een eventuele archeologische opgraving.

Om de impact op het bodemarchief te beperken wordt de breedte van de proefsleuven best beperkt te houden. Er wordt een machinale afgraving voorzien van de bouwvoor tot het eerste archeologische vlak. De verdere verdieping gebeurt handmatig. Voor het al dan niet uitvoeren van natuurwetenschappelijke staalnamen wordt best advies gevraagd aan een natuurwetenschapper.

De uitvoering van een proefsleuvenonderzoek is de logische keuze, omdat het de antwoorden kan voorzien op de resterende onderzoeksvragen, en kan aantonen of, en waar, verdere maatregelen ondernomen moeten worden.

2.4.6 ONDERZOEKSTECHNIKEN, METHODEN EN AANLEG MEETSYSTEEM

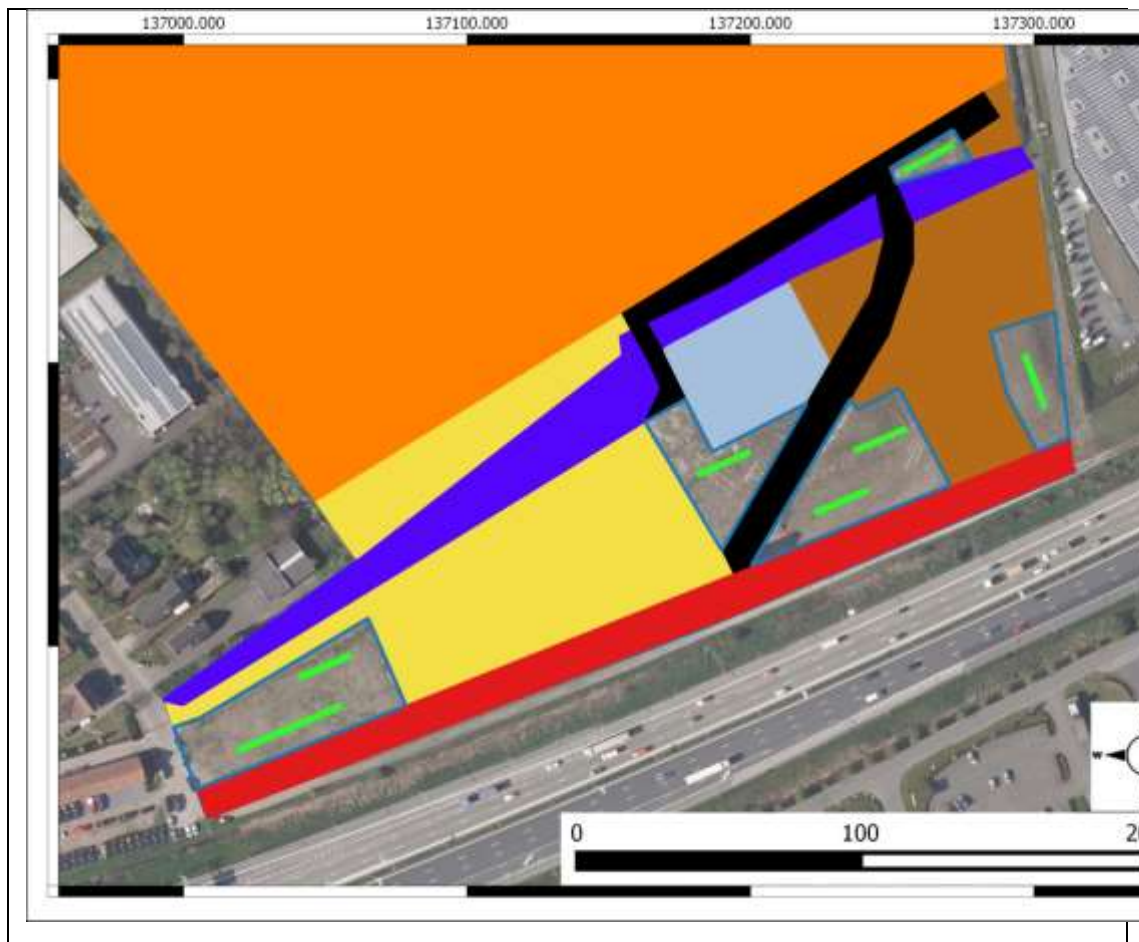
Het uitvoeren van het archeologisch proefsleuvenonderzoek (zowel de voorbereiding, het veldwerk als de uitwerking en rapportage) zal ten alle tijden gebeuren conform de Code van Goede Praktijk.

Er wordt geadviseerd om, conform de Code van Goede Praktijk, 10% van de geselecteerde zones binnen het plangebied met proefsleuven te onderzoeken en continue parallelle proefsleuven aan te leggen. De proefsleuven hebben een breedte van 2 m. en liggen op een afstand van 15 m. van elkaar, as op as. Hiermee kan een goed beeld geschetst worden van het archeologisch potentieel van het plangebied. Plaatselijk kan het regelmatig patroon wel worden aangepast op basis van de perceelsvorm, bebouwing of door de aanwezigheid van nutsleidingen.

De proefsleuven worden aangelegd met een graafmachine voorzien van rupsbanden met een gladde 2 m. brede graafbak. Om de diepte van het archeologisch vlak te bepalen, wordt de kraan steeds begeleid door minstens één archeoloog. Er zal verdiept worden tot in de top van de natuurlijke C-horizont.

Tijdens het archeologisch onderzoek bestaat daarnaast de mogelijkheid om 2,5 % extra aan te leggen in de vorm van uitbreidingen, profielsleuven, kijkvensters en of dwarssleuven. De locatie hiervan zal tijdens het veldwerk bepaald worden door de veldwerkleider.

Een voorstel voor de inplanting van proefsleuven is weergegeven in Figuur 37:

Figuur 2: Luchtfoto (grootschalige winteropnamen, kleur, 2013-2015) met aanduiding van de bijzondere en verstoorde zones binnen het plangebied (Geopunt 2017): (1) Zone Rood = 10,00 m bouwvrije zone; (2) Zone Oranje: bestaande bebouwing op het Eigenlopark; (3) Zone Geel: bestaande parking; (4) Zone Blauw: voormalige kantoorgebouw; (5) Zone Bruin: zone grondstockage; (6) Zone Paars: Barbierbeek; (7) Zone Zwart: Bestaande wegen. De transparante gebieden binnen de blauwe polygonen bevatten de proefsleuven (groene rechthoeken)

Er wordt dagelijks voorzien in een volledige opmeting van sleuven, kijkvensters en sporen. Dit betekent dat er dagelijks een recent en aangevuld grondplan beschikbaar is, dat op elk moment aangeleverd kan worden. Profielen worden opgeschoond voor zover de veiligheid en stabiliteit dit toelaten, gefotografeerd (voorzien van profielnummer, sleufnummer, noordpijl en schaal), ingetekend op schaal 1/20 en beschreven. Er dient een selectie van de sporen gecoupeerd te worden die afdoende is om de onderzoeksvragen te beantwoorden. In vermoedelijke diepe sporen zoals waterputten en waterkuilen wordt een boring gezet om te verifiëren of het om een dergelijk spoor gaat en om de diepte te bepalen. Sporen waarbij de metaaldetector een signaal geeft, worden aangeduid in de sporenlijst. Metaalvondsten worden enkel ingezameld als zij zich aan het vlak bevinden of als ze zich in een spoor bevinden dat gecoupeerd wordt. Ingezaamde vondsten worden op plan gezet met vondstnummer en de code Md. Ingezaamde metaalvondsten worden beschermd tegen degradatie van het materiaal. Indien sporen worden gecoupeerd in functie van het beantwoorden van de vooraf opgestelde of door voortschrijdend inzicht opgeworpen onderzoeksvragen, worden de coupes ingemeten, getekend (schaal 1:20) en gefotografeerd.

Na afloop van het onderzoek worden de sleuven gedicht om verdere degradatie van eventueel aanwezige sporen te voorkomen. Indien nodig worden kwetsbare sporen (graven, zeer ondiep bewaarde sporen) afgedekt met doek of plastic zodat ze in geval van een vervolgonderzoek in

de vorm van een opgraving niet verder worden aangetast vooraleer ze onderzocht kunnen worden.

De uitvoering van alle werkzaamheden op het terrein dienen minstens te gebeuren volgens de Code Goede Praktijk, eventueel aangevuld met bijkomende maatregelen indien de sporen en/of vondsten daartoe aanleiding geven.

2.4.7 CRITERIA

Eventuele afwijkingen van het voorgestelde proefsleuvenplan zijn mogelijk. Indien tijdens het onderzoek zou blijken dat de bodem tot een diepte van meer dan 2 m. ten opzichte van het huidige maaiveld is verstoord of indien nutsleidingen en/of rioleringen in het traject van de sleuven aanwezig zijn, mag de proefsleuf uit veiligheidsoverwegingen onderbroken worden, en indien mogelijk verlegd worden naar een zone waar geen verstoring aanwezig lijken te zijn. Het proefsleuvenonderzoek kan pas worden afgerond wanneer de onderzoeksvragen uit het “Programma van maatregelen: Vraagstelling” beantwoord zijn. Dit betekent wanneer de aan- of afwezigheid van archeologische sporen is vastgesteld en er een programma van maatregelen kan worden opgesteld. Indien er relevante archeologische sporen aanwezig zijn, moet worden geverifieerd of deze dateerbaar zijn en of deze eventueel te linken zijn aan bepaalde activiteiten.

2.4.8 VOORZIENE AFWIJKINGEN T.O.V. CODE VAN GOEDE PRAKTIJK

In principe worden er geen afwijkingen van de Code van Goede Praktijk verwacht. Slechts indien met de oppervlakte van de proefsleuven al 12,5% van de totale oppervlakte van het plangebied bereikt is én hiermee de vraagstellingen beantwoord kunnen worden, is het mogelijk ervoor te opteren de resterende kijkvensters niet uit te voeren. Het archeologisch potentieel is dan vastgesteld en extra graafwerken kunnen de eventueel aanwezige archeologische sites dan enkel maar meer schade berokkenen.

